

Danimarkanın vergilər naziri Karsten Lauritzenin «Vergilər» qəzetinə müsahibəsi

- Cənab Lauritzen, Azərbaycan və Danimarka arasında iqtisadi əlaqələri necə qiymətləndirərdiniz?

- Dünya iqtisadiyyatının inkişafı və mərhələli inteqrasiyası təsərrüfat subyektlərinə müxtəlif ölkələrdə gəlirlər əldə etmək imkanı verir və artıq dövlət sərhədləri biznes üçün maneə deyildir. Lakin dünyanın hər bir dövləti ölkənin rezidentləri və qeyri-rezidentləri tərəfindən əldə olunan gəlirlərdən vergiləri tutmağa, vergi ödəyicilərinin gəlirlərinə özünün vergi qanunlarını tətbiq etməyə çalışır. Vergi xidməti həmişə dövlətlər arasında düzgün siyasi əlaqələrin, qarşılıqlı münasibətlərin yaranmasına yardımçı olub. Bizim ölkələrimiz arasında da bu sahədə sıx, məhsuldar iqtisadi əlaqələr mövcuddur. İnvestisiyalara və biznes sahəsində münasibətlərə gəldikdə, düşünürəm ki, ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması ilə bağlı imzaladığımız sazişlə biz bu imkanlarımızı daha da artırmış oluruq. İkiqat vergitutmanın aradan qaldırılmasının ölkələrimiz arasında iqtisadi əlaqələrin inkişafına töhfə verəcəyini, eləcə də vergidən yayınmanın qarşısının alınmasına xidmət edəcəyini düşünürük. Bu sənəd hər iki ölkənin şirkətləri və iş adamları üçün geniş imkanlar açacaqdır.

- Sizcə, ölkələrimiz arasında mövcud ticarət dövriyyəsinə artırmaq imkanları varmı?

- Azərbaycan ilə Danimarka arasında iqtisadi sahədə yaxşı münasibətlər mövcuddur. Əlaqələrimiz bu gün də davam edir. Ölkələrimiz arasında həm vergi, həm də gömrük xidməti sahəsindəki münasibətlər beynəlxalq əməkdaşlığımızı, mövcud ticarət əlaqələrini bir az da inkişaf etdirmək imkanı verir.

Azərbaycan artıq neftdən asılı iqtisadiyyatdan uzaqlaşaraq, post-neft dövrünü yaşayır. Bu gün Azərbaycan iqtisadiyyatından danışanda yalnız neftlə kifayətlənmirlər, ölkə iqtisadiyyatı kifayət qədər şaxələndirilib və sözün həqiqi mənasında, böyük və hərtərəfli sənaye kompleksi yaradılıb. Bir çox sahələr, xüsusilə kənd təsərrüfatı üzrə Danimarka şirkətləri Azərbaycana böyük maraq göstərirlər. Yəqin ki, yaxın zamanlarda bu sahədə mühüm irəliləyişlər olacaq.

- Danimarka şirkətləri Azərbaycanda olan əlverişli investisiya mühitindən necə yararlanırlar?

- Ümumiyyətlə, iqtisadiyyatın sürətli tempə inkişaf etməsində xarici investisiyaların rolu çox əhəmiyyətli-dir. Azərbaycan iqtisadiyyatında müqayisəli üstünlüklərin mövcudluğu, qeyri-neft sektorunun rolunun davamlı şəkildə genişlənməsi və is-tehlakın artması əcnəbi investorların nəzərindən qaçmır. Danimarkanın bir çox böyük şirkətləri Azərbaycana investisiya yatırmağa maraqlıdırlar. Güman edirəm ki, ikiqat vergitutma ilə bağlı sazişin imzalanmasından sonra bu, reallığa çevriləcək. Lakin müəyyən sayda kiçik və orta müəssisələrin bu istiqamətdə maraqlarını artırmaqda müəyyən problemlər var. Bu da yəqin ki, yaxın zamanlarda aradan qalxacaqdır.

- Qlobal iqtisadi proseslər Avropa ölkələrinə hansı təsirləri ilə seçilir?

- Bu, artıq iqtisadiyyata baxış bucağını dəyişməyə ehtiyac olduğu haqqında bir işarədir. İqtisadiyyatda daha yaxşı imkanlar əldə etmək üçün çox işləməli, əvvəlki iş üsullarından

fərqlənən yeni mexanizmlərə müraciət olunmalıdır.

Dünyada davam edən iqtisadi böhranın ölkəmizə təsirini minimuma endirmək məqsədilə iqtisadi islahatların əsas strateji hədəflərinə uyğun sistem xarakterli tədbirlər həyata keçiririk. Sosial-iqtisadi inkişafın cari, orta və uzunmüddətli dövrləri arasında üzvi bağlılıq və qarşılıqlı uzlaşma yaratmaqla iqtisadi inkişafın keyfiyyətə yeni modelinin formalaşdırılması prioritetlərini axtarıq.

Bu dəyişikliklər global mənada həm Danimarka, həm də Azərbaycan üçün çox önəmlidir. Bu sahədə artıq fərdi yanaşma üsullarına ehtiyac var.

- Azərbaycanla Danimarka arasında imzalanan ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılmasına dair beynəlxalq sazişin ölkələrimiz üçün əhəmiyyəti barədə fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Hazırda dünyanın əksər ölkələri ikiqat vergitutmanın beynəlxalq ticarət, kapitalın sərbəst hərəkəti və bazarların inkişafı üçün maneələr yaratdığı qənaətinə gəlmişlər. Ona görə də dövlətlər ikiqat vergitutma problemini daxili qanunvericiliyin dəyişdirilməsi və beynəlxalq sazişlərin bağlanması yolu ilə həll etməyə çalışırlar.

Son dövrlərin iqtisadi göstəricilərinə əsasən, ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi aşağı səviyyədədir. Bu da müəyyən mənada Azərbaycanda çox az sayda danimarkalı iş adamları və şirkətlərinin olmasından irəli gəlir. Ümid edirəm ki, bu saziş imzalandıqdan sonra onların sayı artacaqdır. Bu isə son nəticədə Danimarka şirkətlərinin Azərbaycan büdcəsinə daha çox vergi ödəyəcəyi deməkdir.

- Ölkələr arasında ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılmasını nəzərdə tutan sazişlər hazırlanarkən hansı meyarlar əsas götürülür?

- İkiqat vergitutmanın aradan qaldırılmasını nəzərdə tutan sazişlər hazırlanarkən, ilk növbədə, ikitərəfli iqtisadi əlaqələrin geniş olduğu dövlətlərə xüsusi diqqət yetirilir. Bu sazişlərin əsas məqsədi mal və xidmətlərin sərbəst beynəlxalq mübadiləsinə əngəl törədən vergi maneələrinin aradan qaldırılması yolu ilə beynəlxalq ticarət və sərmayə qoyuluşunu təşviq etməkdir. Beynəlxalq vergi müqavilələrinin mövcudluğu vergi ödəyicilərinə münasibətdə ayrı-seçkiliyə yol verilməyəcəyinə təminat verir. Dövlətlər üçün isə bu, ziddiyyətli məsələlər üzrə birbaşa qarşılıqlı məsləhətləşmələrin aparılmasına və vergi məlumatlarının mübadiləsinə imkan yaradır. Danimarka nöqteyi-nəzərindən yanaşsaq, bizdə başlıca olaraq ölkələrin vergiqoyma prinsipləri əsas götürülür. Bizim üçün həmin ölkələrdə nələrə vergi tətbiq olunması çox önəmlidir. Amma ümumilikdə əsas məqsəd iş adamlarının iki dəfə vergiyə cəlb edilməməsidir. Burada da biznesin təşviqi əsas götürülür.

Danimarkada belə bir prinsip mövcuddur ki, hansı ölkədə gəlir vergisi yoxdursa, biz o ölkə ilə saziş imzalamaq istəmirik. Bizdə gəlir vergisi var, o ölkədə isə yoxdur. Bu o deməkdir ki, biz gedib orada gəlir vergisi ödəməyəcəyik. Bununla həmin ölkəyə qarşı ədalətsizlik etmiş oluruq...

Biz ədalət prinsipinin qorunmasına xüsusi həssaslıqla yanaşırıq. Yəni əsas məsələ o deyil ki, şirkətlər, iş adamları eyni vergini iki dəfə ödəməsinlər. Meyarımız, işimizin əsas qayəsi odur ki, vergilər düzgün və ədalətli toplansın, qanunvericiliyə əməl olunsun.

- Azərbaycana ilk gəlişinizdir. Ölkəmiz haqqında təəssüratlarınız...

- Bu sualınıza bir cümlə ilə cavab vermək istəyirəm: hava soyuq olsa da, insanların çox istiqanlıdır...